

бібліотечними центрами, майстернями; функціонування закладів післядипломної педагогічної освіти як обов'язкової умови проходження вчителями курсів підвищення кваліфікації; наявність інтернатів для дітей із малозабезпечених сімей та дітей-сиріт; допомогу сім'ям із дітьми з особливими потребами; розгалужену мережу дошкільних навчальних закладів та закладів позашкільної освіти. Однак у досвіді діяльності крайових педагогічних товариств Закарпаття є й досі ідеї, які незаслужено потрапили в пласт забутого і відкиненого нашим суспільством або ж реалізовані не повною мірою.

Ключовими ідеями, які здатні прислужитись освіті України сьогодні та в майбутньому, на наш погляд, у плані змісту є ті, що стосуються формування національної свідомості та самосвідомості учня, його духовного світу, формування особистісної самостійності, моральних чеснот за шкалою європейських цінностей; у плані форми – організація освітньої системи як системи відродження нації, система роботи зі збереження традицій народу, організація навчання та виховання на основі демократизму та гуманізму, ідеї дитиноцентризму; компаративний, інтегративні та інтерактивні методи навчання, методи зв'язків школи з громадськістю і батьками, а також різноманітні методи розвитку іміджу вчителя, школи, формування людини знань та людини-патріота в цілому.

Необхідно відзначити, що, як нами виявлено, у 20-30-х роках ХХ століття в освітній системі Закарпаття превалювали ідеї гармонійного виховання та елементарної освіти Й. Песталоцці, ідея нового виховання на засадах гуманізму та свободи вибору М. Монтессорі та С. Френе, ідея цілісного виховання Р. Штейнера. Можна зробити висновок, що виховання та навчання в освіті Закарпаття в окреслений період мало яскраво виражений демократичний та гуманістичний характер і було пройняте, на відміну від школи попередніх десятиліть, активним пошуком нових шляхів гармонійного розвитку особистості. В основі розвитку освіти була національна ідея, яка дала вагомий результат усього за два десятиліття: саме на закарпатоукраїнських землях у 1938–1939 рр. постала держава Карпатська Україна на чолі з президентом – активним просвітянином-педагогом Августином Волошиним. Щоб зрозуміти, які ідеї національного відродження в минулому освіти на Закарпатті не втратили своєї ваги й у цей час, оглянемо коротко стан національного виховання в сучасній Україні. Національна ідея як стержень усього навчально-виховного процесу, незважаючи на багатовіковий досвід суспільства в боротьбі за неї, і на цей час в Україні перебуває серед актуальних завдань державної ваги. Її розвиток в сучасних умовах суспільного життя та в освіті України досліджують І. Бех, А. Бойко, П. Ігнатенко, Ю. Руденко, В. Кузь, П. Щербань. Упродовж останніх років в освіті було розроблено низку документів: «Концепція національної системи виховання», «Концепція національно-патріотичного виховання», «Концепція громадянської освіти та виховання в Україні», проте жоден з них не був розгорнутий і не втілювався в конкретні кроки з реалізації через зміну векторів у розвитку держави і, відповідно, освітньої політики, через різні уявлення правлячих еліт на ідеологію та напрями розвитку освіти. Як зазначає В.М. Розін, «перехідність епохи ставить педагогіку в надзвичайно складну ситуацію, оскільки стає неможливим зрозуміти, кого школа повинна формувати, які є ідеали освіченої людини; як наслідок, труднощі і коливання у визначенні цілей і змісту освіти».

У новій «Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді», прийнятій в освіті України у 2015 р., зазначається, що «на етапі розвитку України, коли існує пряма загроза денационалізації, втрати державної незалежності, ... виникає нагальна необхідність переосмислення зробленого і здійснення системних заходів, спрямованих на посилення патріотичного виховання дітей та молоді – формування нового українця, щодіє на основі національних та європейських цінностей».

Виходячи з цього, варто використати надбання досвіду педагогічних товариств Закарпаття дорадянського періоду щодо формування патріота громадянина, гуманіста і демократа, готового до виконання громадянських і конституційних обов'язків та до успадкування духовних і культурних надбань свого народу, досягнення високої культури взаємин, а саме: виходити з того, що національно свідому особистість може виховати тільки національно свідомий учитель та сім'я і суспільство, де свято шануються національні святині, де подається гідний приклад підростаючому поколінню діяти морально, де духовні вияви людини не заглушено матеріальним та низьким.

Москаленко Дар'я Андріївна

Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця

Науковий керівник: Мкртічян Оксана Альбертівна, кандидат педагогічних наук, доцент

Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця

ПИТАННЯ МОТИВАЦІ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Проблема мотивації, мотивів поведінки та діяльності студентів є однією із найактуальніших в сучасному освітньому просторі. Вона завжди є пусковим механізмом будь-якої діяльності або праці. В навчанні студентів мотивація – найбільш безперечний і досліджуваний фактор успішності навчання, а

також є основною складовою при формуванні майбутніх професіоналів. Важливо, щоб студенти проявляли інтерес до того, щоб накопичувати знання, здійснювати самостійну діяльність і організувати собі безперервну освіту.

Дослідження М. Матюшкіна, Т. Матіса, А. Маркової, О. Орлової є значним вкладом у вирішення цієї проблеми. Питання позитивної мотивації в навчальній діяльності розглядалися Г. Клаусом, Н. Мишковою. Доцільно відзначити, що іноді декілька схвальних слів викладача змінюють ставлення студента до навчальної діяльності. У свою чергу, він може використовувати знання щодо мотивації з метою саморегуляції поведінки через актуальність мотивів, змінюючи їх порядок і використовуючи додаткові мотиви, керувати власною поведінкою. З іншого боку, відсутність мотивації у студентів до навчальної діяльності обумовлена нерозумінням студентом важливості дисципліни, недостатня компетентність викладача, а також низький рівень комунікабельності суб'єктів освітньо-виховного процесу.

Так, при дослідженні рівня мотивації до навчання студентів ХНЕУ імені С. Кузнеця було обрано студентів 1 курсу в кількості 150 осіб. Мета дослідження – вивчення психологічних особливостей формування мотивації до навчальної діяльності та розроблення тренінгу як засобу її оптимізації. Однак, у проведеному дослідженні було виявлено низький рівень мотивації у студентів, через беспорядність, уникання складних ситуацій та підвищену тривожність, що викликає негативні переживання та невпевненість у собі. За даними дослідження, більшість студентів вразливі та сприйнятливі, мають низьку самооцінку, нерозвиненість самоконтролю, з завищеними уявленнями про свої можливості. Тому, для оптимізації виявлених особливостей була розроблена програма «Крок до себе», яка спрямована на підвищення й формування високого рівня вольового зусилля та самоповаги, вдосконалення навичок спілкування, а також підвищення самооцінки та психологічної стійкості студентів до невдач. Також розроблено тренінги щодо допомоги зміцнення психологічного стану особистості («Тренінг комфортного спілкування», «Успішний студент – успішний фахівець», «В гармонії з собою» тощо).

Результати дослідження довели, що студенти усвідомлюють важливість і потрібність в навчанні, прагнуть досягти високих результатів та одержувати певні успіхи у діяльності. Основними мотивами в навчанні вони визначають формування майбутнього та розвиток себе як особистості. Основними мотивами навчання є особистісний розвиток, інтерес, бажання стати кваліфікованим спеціалістом.

Отже, успішність освоєння знань студентом пов'язана з грамотною організацією навчального процесу і комплексу заходів з використанням інтерактивних методів навчання, а також інноваційних програм та освітніх технологій. Навчання на перших курсах у ВНЗ з урахуванням таких технологій дозволяє активізувати мотивацію майбутніх економістів, формуючи їх стійкий інтерес до нових знань і майбутньої професії.

Лазуріна Наталія Петрівна

Кандидат філософських наук, доцент

Житомирський військовий інститут імені С.П. Корольова

МОТИВАЦІЯ У НАВЧАННІ: ПОЧАТКОВИЙ АНАЛІЗ

Мотивація, це те, що спонукає людину до діяльності і розкриває мотиви її здійснення. Мотив – це те, що стимулює людину до дії, в умовах вже визначених цим мотивом певним видом діяльності. Мотивація навчання визначається як особиста мотивація задіяна у процес навчання. Вона є важливою складовою навчання в цілому, від неї залежать результати формування професійних навичок і взагалі результат навчання.

Глибинними мотивами у навчанні, за Рубінштейном С.Л., виступають світоглядні відчуття обумовлені внутрішніми та зовнішніми умовами, тобто загальне відношення до життя обумовлює поведінку у життєвих ситуаціях та ступень залежності від них. Визначальним у формуванні початкового набору поглядів, які розвивають відношення до навчання, являється домашнє середовище. Коли батьки виховують природну цікавість своєї дитини про світ, заохочуючи пізнавальні питання та ознайомлюючи з ресурсами, які можуть розширити світогляд, вони формують пізнавальну потребу і відношення до навчання як до цікавого процесу, що приносить задоволення.

Отже, мотивація тих хто навчається природно пов'язана з їх бажанням бути задіяними у процес навчання. Але це також безпосередньо пов'язано із причинами та цілями, які лежать в основі їх участі чи непричетності до академічної діяльності. Джерела мотивації у навчанні можуть бути різні. За Робертом У. Грегорі, той, хто насправді має мотивацію, здійснює цю діяльність самостійно, заради задоволення, яке вона приносить, або почуття досягнення, яке вона викликає – це внутрішньо мотивовані. Ті, хто працюють заради винагороди або уникнення покарань, наприклад – оцінки або схвалення викладача – це зовнішньо мотивовані.

Мистецтво мотивації є невід'ємною складовою творчого процесу навчання. Тому питання, як ті хто навчаються мотивовані до навчання, є дійсно важливим питанням. Внутрішньо мотивовані вибирають і